

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาระบบการเรียนรู้การสอนแบบชุมชนเป็นฐานวิชาโลจิสติกส์ ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL SYSTEM OF COMMUNITY-BASED LEARNING IN LOCAL PRODUCT LOGISTICS TO ENCOURAGE LIFE SKILLS FOR HIGH SCHOOL STUDENT

Received: June 1, 2018

Revised: August 2, 2018

Accepted: August 23, 2018

วนิชชา แม่นยำ^{1*} ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์² และประหยัด จิระวรพงศ์³
Wanitcha Manyum^{1*} Tipparat Sittiwong² and Brayat Jiraworapong³

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,2,3}Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand

*Corresponding author, E-mail: wanitcha@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้การสอนแบบชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ 1) เพื่อสร้างและหาคุณภาพของระบบการเรียนรู้การสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อศึกษาผลการใช้ระบบการเรียนรู้การสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 21 คน ระยะเวลาในการทดลอง 13 สัปดาห์ เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบวัดและประเมินทักษะชีวิต แบบวัดความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependent) ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลของการสร้างและหาคุณภาพของระบบการเรียนรู้การสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1 ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมืองประกอบจำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) การออกแบบเนื้อหาบทเรียน 4) บทบาทผู้สอน 5) บทบาทผู้เรียน 6) กระบวนการเรียนการสอน 7) การประเมินผล โดยจัดกระบวนการเรียนการสอนใน 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียม 2) ขั้นดำเนินการ 3) ขั้นผลผลิต 4) ขั้นสะท้อน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ในระดับมัธยมศึกษาต่อไปได้

2. ผลของการใช้ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวัดทักษะชีวิตของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้เรียนทุกคน มีคะแนนประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิตผ่านตามเกณฑ์ในระดับดีเยี่ยม

2.3 ผู้เรียนที่เรียนด้วยระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุมชนเป็นฐาน ทักษะชีวิต

Abstract

This is a research and development project. The purpose of this research were to the development of instructional systems of community-based learning in local product logistics to encourage life skills for high school students. The specific purpose of this research were 1) to create and find the quality of the development of instructional systems of community-based learning in local product logistics to encourage life skills for high school students, and 2) to study the effects of using the development of instructional systems of community-based learning in local product logistics to encourage life skills for high school students. The sample consisted of 21 high school students in local product logistics course at Sungmen-Chanupatham school with a purposive sampling in 13-week trial run. The research instruments include questionnaires, achievement test, life skill test, and satisfaction test.

The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test dependent. The results of this research were as follows:

1. The effects of create and find the quality of the development of instructional systems of community-based learning in local product logistics to encourage life skills for high school students,

1.1 The purpose of this research were to the development of instructional systems of community-based learning in local product logistics to encourage life skills for high school students consisted of 7 component that were 1) principles, 2) objective, 3) content, 4) teacher role, 5) student role, 6) instruction process, and 7) assessment and 4 steps of instructional process are 1) preparation, 2) process, 3) productivity, and 4) reflection.

1.2 The specialists have agreed that the development of instructional systems of community-based learning in local product logistics to encourage life skills for high school students is highly appropriate and to be implemented as a part of logistic and supply chain curriculum in high school.

2. The effects of using the development of instructional systems of community-based learning in local product logistics to encourage life skills for high school students were:

2.1 Achievement in local product logistics course of students in instructional systems of community-based learning to encourage life skills for high school students had statistically higher problem solving ability at .05 significant level.

2.2 Life skills of students in instructional systems of community-based learning had statistically higher problem solving ability at .05 significant level and all student in Local Product Logistics course were behavior life skills assessment score was based on criteria in excellent level.

2.3 The level of student's satisfaction using instructional systems of community-based learning to encourage life skills for high school students was at the highest score.

Keywords: Community-Based, Life Skills

บทนำ

จากนโยบายของรัฐบาลที่มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ร่วมกับวิทยาลัยโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ เป็นผู้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้กับโรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ที่มีความพร้อมในการจัดหลักสูตรทั้งด้านครูผู้สอน ผู้เรียน บริบทในโรงเรียน รวมถึงความต้องการของชุมชน ให้เป็นโรงเรียนนำร่องของโครงการ ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน โดยพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม รวมทั้งบ่มเพาะและพัฒนาอาชีพ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมระยะเวลายบ่มเพาะและพัฒนาเพื่อให้เกิดความพร้อมในสาขา

ด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเป็นระยะเวลา 6 ปี โดยมีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาตามความต้องการด้านตลาดแรงงาน ความต้องการภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ความต้องการภาคการศึกษา และความต้องการของท้องถิ่น/ชุมชน และความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งร่วมมือกับภาคการศึกษา ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรม ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสื่อการสอนเชิงบูรณาการกับ 6 กลุ่มอาชีพในชุมชน (School of Logistics and Supply Chain, 2014)

แต่จากการเรียนในยุคที่ผ่านมาในหลักสูตรท้องถิ่น ในรูปแบบของการใช้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือทำโครงการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นเพียงการเรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นจากการยกตัวอย่างของครูผู้สอนเพียงเท่านั้น สำหรับโรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ มีนักเรียนร้อยละ 99 เป็นนักเรียนในท้องถิ่น อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในท้องถิ่น ซึ่งผู้เรียนบางส่วนยังไม่มีเป้าหมายในการศึกษาต่อ หรือไม่มีแนวทางประกอบอาชีพที่ชัดเจน จึงไม่มีเป้าหมายในการเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ไม่บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ที่โรงเรียนได้มุ่งหวังไว้ ทำให้เมื่อจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงเลือกเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาใกล้บ้านในสาขาที่ไม่ตรงกับ ความสนใจ เมื่อจบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จึงเดินทางไปเมืองหลวงเพื่อการทำงานเลี้ยงชีพ แต่ไม่ได้ใช้วิชาความรู้ตรงกับสาย และก็ไม่อาจกลับมาประกอบอาชีพในชุมชนได้ เนื่องจากไม่มีงานรองรับในสายที่จบมา (Sittiwong & Wongnam, 2016, pp. 86-98)

โดยสมรรถนะที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้เรียนหลักสูตรท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 คือ การพัฒนาทักษะชีวิต (Life Skill) ของนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม และปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบๆ ตัวได้ (Office of the Basic Education Commission, 2011)

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาต่อของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุ หรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่างๆ รอบตัว ที่ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตในระดับต่ำหรือขาดภูมิคุ้มกันทางสังคม เมื่อเขาพ้นวัยการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว อาจเป็นคนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิต มีปัญหาเรื่องการปรับตัว และการดำเนินชีวิตในสังคม สอดคล้องกับผลสำรวจของ Department of Mental Health (2018) ในหัวข้อความสุขและทัศนคติวัยรุ่นต่อวันวาเลนไทน์ปี 2561 จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน อายุ 11-19 ปี จากโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 2,100 คน พบว่า จำนวนวัยรุ่นกว่าครึ่งไม่มีความมั่นใจในการแก้ปัญหาชีวิต ไม่มีความภูมิใจในตนเอง และรู้สึกว่าการไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิต มีเพียงร้อยละ 18.16 ที่รู้สึกว่าการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวทำให้มีความสุข จากความสำคัญที่กล่าวมา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการพัฒนาทักษะชีวิต ใช้แนวทางการจัดการศึกษาบนพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน เชื่อมโยงกับบริบทของสภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ จะหล่อหลอมให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีของผู้เรียน เพื่อน ครอบครัว และชุมชน เข้าด้วยกัน โดยใช้หลักการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ การเรียนรู้ที่ส่งผลให้เกิดสมรรถนะและทักษะชีวิตที่จำเป็นตามช่วงวัย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนก้าวไปสู่การเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศในภาวะอันใกล้ที่จะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนต่อไป

ผู้วิจัยจึงตั้งใจที่จะพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภายใต้หลักการแนวคิด การวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา ซึ่งสามารถตรวจสอบและสะท้อนผลที่ต้องการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด อันเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรโลจิสติกส์ในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. วัตถุประสงค์เฉพาะ
 - 2.1 เพื่อสร้างและหาคุณภาพของระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 2.2 เพื่อศึกษาผลการใช้ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนในหลักสูตรโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน โรงเรียนสูงเม่น ชาญปลื้มภักดิ์ ที่เลือกเรียนด้วยความสมัครใจ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 21 คน
2. ตัวแปรในการศึกษา
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ทักษะชีวิต 3) ความพึงพอใจ
3. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ เนื้อหาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) การผลิต 2) การจัดการผลผลิต 3) ต้นทุน และ 4) การจำหน่ายและการกระจายผลผลิต

สมมติฐานของการวิจัย

1. ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และมีผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ทักษะชีวิตของผู้เรียนที่เรียนด้วยระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์ในระดับดี

วิธีดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพของระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย

1. ศึกษาองค์ความรู้ สํารวจ และประเมินความต้องการ

แหล่งข้อมูล คือ 1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตามแนวคิดชุมชนเป็นฐาน หลักสูตรโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน และการจัดการเรียนการสอนรายวิชาโลจิสติกส์และโซ่อุปทานในระดับมัธยมศึกษา การเสริมสร้างทักษะชีวิตตามช่วงวัยตามจุดเน้นของระดับมัธยมศึกษา 2) ผู้บริหารและคณะครูผู้ดูแลหลักสูตร นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) สำหรับผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน ที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2) การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analysis Induction) 3) ใช้สถิติบรรยายด้วยการคำนวณหาค่าความถี่และร้อยละ

2. พัฒนารอบแนวคิดของระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แหล่งข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบร่างองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน โดยนำหลักการจากกรอบนโยบาย หลักสูตร และชุมชน เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ และจัดการเนื้อหาบทเรียน โดยกำหนดบทบาทผู้สอนและบทบาทผู้เรียน เพื่อจัดการกระบวนการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตตามช่วงวัย

เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อศึกษาความเหมาะสมของระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดแบบสำรวจรายการ (Check List) และชนิดปลายเปิด (Open Form)

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล คือ ใช้วิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analysis Induction)

3. สอบถามความเห็นผู้เชี่ยวชาญ

แหล่งข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

เครื่องมือวิจัย คือ 1) แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) 2) ข้อคำถามปลายเปิด

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำข้อมูลมาสรุปผล โดยการแปลผลตามเกณฑ์ 2) ใช้วิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analysis Induction)

4. พัฒนาค้นแบบของระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

แหล่งข้อมูล 1) คู่มือครู ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะชีวิต 2) เอกสารประกอบการเรียน เนื้อหา แบบฝึกหัด/ใบงาน กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต ในรายวิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเนื้อหา ด้านหลักสูตรการสอน และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

เครื่องมือวิจัย คือ 1) แบบประเมินคุณภาพของคู่มือครูและเอกสารประกอบการเรียน เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) 2) ข้อคำถามปลายเปิด

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำข้อมูลมาสรุปผล โดยการแปลผลตามเกณฑ์ 2) ใช้วิธีการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analysis Induction)

ตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย

1. ทดสอบคุณภาพ

1.1 ประเมินและรับรองระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

แหล่งข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาทหน้าที่และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 5 ท่าน โดยการจัดประชุมสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group)

เครื่องมือวิจัย คือ แบบประเมินและรับรองระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน โดยเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล คือ คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำข้อมูลมาสรุปผลโดยการแปลผลตามเกณฑ์

1.2 ทดลองใช้ (Try Out)

แหล่งข้อมูล คือ นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ที่เลือกเรียนแผนการเรียนรัฐวิทยาศาสตร์-โลจิสติกส์ จำนวน 9 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือวิจัย คือ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 2) แบบประเมินทักษะชีวิต

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) ค่าดัชนีประสิทธิผล 2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4) ค่าสถิติทดสอบที (t-test Dependent) และระดับนัยสำคัญทางสถิติ

2. ประเมินคุณภาพการนำระบบไปใช้

วิธีการดำเนินการทดลอง ใช้การทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) ใช้เวลา 13 สัปดาห์

แหล่งข้อมูล คือ การทดลองใช้จริง (Trial Run) กับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสูงเม่นขุขันธ์ อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ ที่เลือกเรียนแผนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์-โลจิสติกส์ จำนวน 21 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ หากตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบไม่ถูกได้ 0 คะแนน เป็นคำถามที่วัดความสามารถ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้/ความจำ (Knowledge) 2) ด้านความเข้าใจ (Comprehensive) 3) ด้านการนำไปใช้ (Application) และ 4) ด้านการวิเคราะห์ (Analysis) โดยผ่านการหาคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2. แบบประเมินทักษะชีวิต เครื่องมือวัดและประเมินความสามารถและทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน ด้านทักษะชีวิต พัฒนามาจากแบบวัดทักษะชีวิตของ Ministry of Education (2012) แบ่งเป็น 1) แบบถามตอบ ปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ จากแบบประเมินทักษะชีวิตผู้เรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบไม่ถูกได้ 0 คะแนน และ 2) แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นแบบบันทึกพฤติกรรม ชนิด Rating Scale 5 ระดับ ดังนี้ สม่่าเสมอ ค่อนข้างสม่ำเสมอ เป็นบางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่ปฏิบัติพฤติกรรมเลย โดยผ่านการหาคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ

3. แบบประเมินความพึงพอใจ ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรม การเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล แบบประเมินความพึงพอใจ โดยใช้แบบสอบถาม Rating Scale 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) ค่าดัชนีประสิทธิผล 2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 4) ค่าสถิติทดสอบที (t-test Dependent) และระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย

1.1. องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน ประกอบด้วย 1) หลักการ (Principles) 2) วัตถุประสงค์ (Objective) 3) การออกแบบเนื้อหา (Content Design) 4) บทบาทผู้สอน (Teacher Role) 5) บทบาทผู้เรียน (Student Role) 6) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Instruction Process) 7) การวัดและประเมินผล (Assessment)

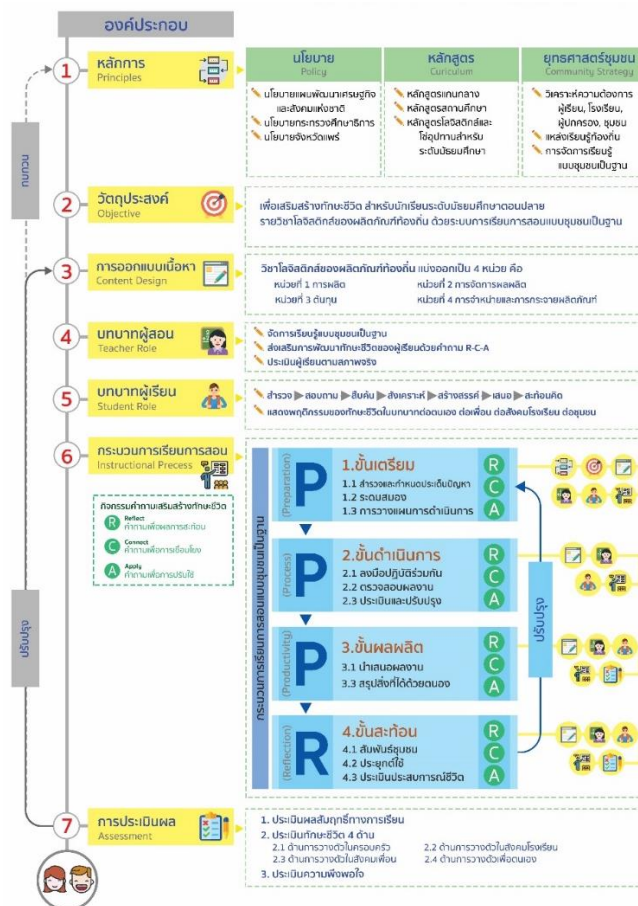
1.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียม (Preparation) ประกอบด้วย กำหนดประเด็นปัญหา ระดมสมอง การวางแผนการดำเนินการ 2) ขั้นดำเนินการ (Process) ประกอบด้วย ลงมือปฏิบัติร่วมกัน ตรวจสอบผลงาน ปรับปรุงและประเมินผล 3) ขั้นผลผลิต (Productivity) ประกอบด้วย นำเสนอผลงาน สรุปสิ่งที่ได้ด้วยตนเอง 4) ขั้นสะท้อน (Reflection) ประกอบด้วย สัมพันธ์ชุมชน ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ผลงาน ประเมินประสบการณ์ชีวิต (Panich, 2013; Sittiwong & Wongnam, 2016, pp. 86-98)

1.3 กิจกรรมบูรณาการการจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกทักษะชีวิต ใช้กระบวนการคำถาม R-C-A โดยผู้สอนเป็นผู้ตั้งประเด็นคำถาม หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนเนื้อหาสาระในหลักสูตรแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนเปิดเผยตัวเอง ผ่านการสะท้อนความรู้สึกรู้สึกหรือมุมมอง (Reflect) ได้คิดเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน (Concept) และได้ประยุกต์ความรู้ (Apply) ไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียน

1.4 ใช้กระบวนการเรียนรู้ชุมชนแบบ "8ส" โดยให้ผู้เรียนเข้าสำรวจชุมชนของตน โดยใช้เครื่องมือศึกษาชุมชน เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) สำรวจ 2) สอบถาม 3) สืบค้น 4) สังเคราะห์ 5) สร้างสรรค์ 6) สร้างสื่อ 7) นำเสนอ 8) สะท้อนคิด

1.5 ผลการสอบถามความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ ถึงความเหมาะสมของระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาพรวมมีความเหมาะสมดีมาก

1.6 ผลการพัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงานจากกรอบแนวคิดต้นแบบ ประกอบไปด้วย 7 องค์ประกอบ และ 4 กระบวนการเรียนการสอน ดังภาพ 1

ภาพ 1 แสดงระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ผลการใช้ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการสอนการจัดการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7435 ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด 0.50

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ จากการจัดการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.3 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบประเมินทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7147 ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด 0.50

2.4 ผลการประเมินทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ จากการจัดการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน มีคะแนนทักษะชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.5 คะแนนทักษะชีวิตเปรียบเทียบในภาพรวมผู้เรียนมีทักษะชีวิตผ่านตามเกณฑ์ทุกคน หากเปรียบเทียบกับเกณฑ์ พบว่า ผู้เรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 11 คน และผ่านเกณฑ์ในระดับดี จำนวน 10 คน

2.6 คะแนนประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิตผ่านตามเกณฑ์ในระดับดีเยี่ยมทุกคน หากพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยในด้านการวางตัวเพื่อตนเอง มากที่สุด เท่ากับ 4.81

2.7 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.58)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนาและทดลองใช้ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ 2 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการพัฒนาระบบ

1.1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว พบว่า ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน มีความเหมาะสมในด้านองค์ประกอบและด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และมีคุณภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสม และครอบคลุมความต้องการต่อการส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจาก

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐานได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ มีการดำเนินการตามขั้นตอน โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง มาสังเคราะห์ให้เกิดองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเป็นฐานที่สัมพันธ์กัน จำนวน 7 องค์ประกอบ และเพื่อการส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียน จึงได้สังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับการจัดเรียนรู้แบบใช้ชุมชนเป็น จึงสรุปได้ว่า การเรียนการสอนเป็นแบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดอย่างเป็นระบบ สัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี โดยการเรียนการสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาสภาพของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ จากคณะผู้บริหาร คณะครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ถึงปัญหาและความคิดเห็น และแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียน รวมถึงวิเคราะห์งานและภาระงาน และกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียน แล้วนำแนวทางที่ได้ ไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ต่อไป

1.2 ผลจากการสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดขั้นตอนของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน ซึ่งมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนหลายวิธีการ มีการเลือกให้เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ความพร้อมของผู้เรียน และลักษณะเนื้อหาวิชา โดยผู้วิจัยนำแนวคิด ทฤษฎีการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based Learning: CBL) มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ใช้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ซึ่งมีเนื้อหาใน 4 ประเด็น คือ การผลิต การจัดการผลผลิต ต้นทุน และการจำหน่ายและการกระจายผลิตภัณฑ์ โดยเนื้อหาวิชาจัดทำขึ้น โดยสอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ และกำหนดกรณีศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึง และเข้าใจชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการสอน 2) ขั้นดำเนินการ 3) ขั้นผลผลิต และ 4) ขั้นสะท้อน โดยจัดตามแนวทางของการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการโครงการ คือ ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นศึกษาความเป็นไปได้ ขั้นกำหนดหัวข้อ ขั้นดำเนินการสร้างชิ้นงานและทดสอบ ขั้นสรุปสิ่งที่เรียนรู้ และขั้นนำเสนอผลงาน โดยใช้กรณีศึกษาจากชุมชน หรือท้องถิ่นของตนเองที่อาศัยอยู่ บูรณาการกับการเรียนรู้ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติจริง การเรียนรู้และการศึกษาข้อมูลที่มีอยู่ในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

1.3 ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการจัดการ มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักหน้าที่ในการเรียนรู้ เพื่อที่จะส่งผลให้เกิดทักษะชีวิตตามจุดเน้น นั่นคือ กระบวนการ "8ส" เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเข้าสำรวจชุมชนของตน โดยใช้เครื่องมือศึกษาชุมชน คือ 1) สำรวจ 2) สอบถาม 3) สืบค้น 4) สังเคราะห์ 5) สร้างสรรค์ 6) สร้างสื่อ 7) เสนอ และ 8) สะท้อนคิด ภายใต้กิจกรรมบูรณาการที่สอดแทรกทักษะชีวิต โดยผู้สอนเป็นผู้ตั้งประเด็นคำถาม หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนเนื้อหาสาระในหลักสูตรแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนเปิดเผยตัวเอง เป็นลักษณะของกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความรู้สึกนึกคิด และการประยุกต์ความคิดอย่างมีประสิทธิภาพหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามสะท้อน เชื่อมโยง ปรับใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนที่สำคัญ ที่จะพัฒนาทักษะชีวิตให้ผู้เรียนได้ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักจัดการกับอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสม และรู้จักสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้จักคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยวิธีการสะท้อน (Reflect) ความรู้สึกและความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมเชื่อมโยง (Concept) กับประสบการณ์ชีวิตที่

ผ่านมาหรือที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้ว เป็นองค์ความรู้ใหม่ แล้วนำมาปรับใช้ (Apply) ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2. ด้านคุณภาพของระบบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ระบบการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว พบว่าระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้น สามารถเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียนได้ โดยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

2.1 ผลการสร้างและหาคุณภาพของระบบ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยภาพรวมเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้กระบวนการของการวิเคราะห์ ได้แก่ วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหา วิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม วิเคราะห์กิจกรรมที่จะส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียนได้อย่างตรงตามจุดเน้น วิเคราะห์เทคโนโลยีที่ใช้ร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน และวิเคราะห์สื่อที่จะสนับสนุนต่อผู้เรียนมากที่สุด แล้วนำสิ่งที่วิเคราะห์มาออกแบบแผนการสอน โดยเน้นการอำนวยความสะดวกของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ทั้งในโรงเรียนและชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ และมีกระบวนการเรียนการสอนที่ติดตามที่ได้ออกแบบ ซึ่งทั้งหมดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงทำให้แผนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 ผลการหาค่าประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7435 ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด 0.50 ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ จากการจัดการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ Owens et al. (1996) ที่ได้เสนอความสำคัญของการจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไว้ว่า เป็นกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเองประสงค์จะเรียนรู้อะไร โดยมีชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่กว้างขวางที่จะสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน จะทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านการทำงานและอาชีพ ด้านการพัฒนาการของบุคคลและสังคม ด้านคุณค่าของการบริการและงาน และด้านความเข้าใจในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน จึงเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้มากขึ้น และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพิ่มขึ้นด้วย

2.3 ผลการหาประสิทธิผลของแบบประเมินทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.7147 ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด 0.50 และมีผลการประเมินทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ จากการจัดการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน มีคะแนนทักษะชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่งผลให้คะแนนทักษะชีวิตเปรียบเทียบในภาพรวมผู้เรียนมีทักษะชีวิตผ่านตามเกณฑ์ทุกคน หากเปรียบเทียบกับเกณฑ์ พบว่า ผู้เรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 11 คน และผ่านเกณฑ์ในระดับดี จำนวน 10 คน และมีคะแนนประเมินพฤติกรรมทักษะชีวิตผ่านตามเกณฑ์ในระดับดีเยี่ยมทุกคน หากพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยในด้านการวางตัวเพื่อตนเองมากที่สุด เท่ากับ 4.81 สอดคล้องกับ Gibbons and Hopkins (1986) ที่ได้ข้อสรุปว่า ระดับของการมีประสบการณ์ที่ส่งผลต่อแบบแผน

พฤติกรรม มี 10 ระดับ ซึ่งระดับของการมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นสมาชิกของชุมชนที่ดี คือ การทำหน้าที่ของสมาชิกของชุมชนหรือสังคมของตน ทำให้เกิดความเข้าใจตนเองและความสัมพันธ์กับผู้อื่น ยอมรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง นำไปสู่การมีวุฒิภาวะและความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อันเป็นส่วนหนึ่งของทักษะชีวิตของผู้เรียนตามจุดเน้นที่ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นอกจากการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้แล้ว ความร่วมมือระหว่างเพื่อน ครู และผู้ปกครอง ทำให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และทันต่อเหตุการณ์ ทำให้เด็กได้พัฒนาทักษะชีวิตทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน ซึ่งสรุปได้จาก World Health Organization (1994) ในการประชุมตัวแทนองค์กรที่มีส่วนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จัดว่าการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตมีลักษณะที่หลากหลาย เป็นลักษณะของการศึกษาที่ควรจัดผ่านการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และในชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ ซึ่งทักษะชีวิตสามารถออกแบบให้สอดคล้องกับหลักสูตรต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถแยกสอนเป็นวิชา หรือสามารถบูรณาการร่วมกับวิชาอื่นๆ ก็ได้ การพัฒนาทักษะชีวิตมีลักษณะเป็นพลวัต และเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือกัน ในการจัดการเรียนรู้ จึงควรให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมร่วมกับเด็กหรือเยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่นร่วมกันตัดสินใจ

2.4 ผู้เรียนมีความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านครูผู้สอน สอดคล้องกับแนวคิดของ Sittiwong (2015) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนควรจะมีบุคลิกภาพที่ดี มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในเฉพาะเนื้อหาวิชา และมีคุณธรรมและจริยธรรมที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนจะมีบทบาทในการอำนวยความสะดวก กำหนดกรอบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหลักสูตรสถานศึกษา เตรียมกิจกรรม ตั้งคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการอยากจะเรียน เป็นการจุดประกายให้ผู้เรียนได้ค้นพบสิ่งที่ตนสนใจ คำถาม คือ เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นเพื่อก่อให้เกิดการค้นพบ การกำหนดกระบวนการเรียนรู้ ควรให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนและความต้องการของชุมชน การยกตัวอย่างสถานการณ์ในชุมชน ผู้สอนจะต้องเตรียมตัวเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลยังเป็นส่วนสำคัญและจำเป็น เพื่อนำผู้เรียนไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การเรียนรู้ในยุคปัจจุบันเน้นการประเมินตามสภาพจริงเป็นหลัก ยิ่งการจัดทำโครงการ ผู้เรียนสามารถได้ชิ้นงานที่หลากหลาย ผู้สอนจำเป็นต้องประเมินตามสภาพจริงฯ ตามชิ้นงาน และความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่จำเป็นในการกำหนดนโยบาย และแนวทางในการจัดการเรียนรู้ การใช้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ จะช่วยทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่าง โรงเรียนและชุมชน และผู้เรียนและ

ชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ อีกประการหนึ่ง สถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างพื้นฐานความสามารถทางด้านเทคโนโลยี เป็นการเปิดกว้างให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและมีคุณค่า

1.3 การเตรียมผู้เรียน เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ดังนั้น กลุ่มทดลอง หรือกลุ่มตัวอย่าง จะต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ พร้อมรับสิ่งใหม่ๆ ที่จะเข้ามา ในการจัดการเรียนไม่ว่าในรูปแบบใด หรือ ลักษณะใด ผู้เรียนควรเตรียมพร้อมตัวเอง ต้องอ่าน ต้องศึกษา ต้องเรียนรู้ในสิ่งที่จะเรียน เพื่อนำไปสู่วางแผน การปฏิบัติ การสรุปผล และการนำเสนอ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและจดจำได้ในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย เป็นการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตามหลักสูตรอาเซียนที่เป็นการพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างๆ หากนำมาประยุกต์ใช้กับวิชาตามหลักสูตรแกนกลาง หรือ หลักสูตรของโรงเรียนได้ จะช่วย ส่งเสริมทักษะชีวิตของผู้เรียน ในยุคปัจจุบันที่จะเป็นความสามารถของผู้เรียนตามช่วงวัย ที่จะนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น จึงควรศึกษาติดตามประเมินผลการใช้ระบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน วิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงส่งผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านต่างๆ ให้เด่นชัด

2.2 การขยายผลการศึกษารับพัฒนาระบบการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนา สิ่งแวดล้อม อาชีพ และคุณภาพการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตอย่างรอบด้าน และตรงตามทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

References

- Department of Mental Health. (2018). *The survey of happiness and attitude of adolescents on Valentine's Day in 2018*. Retrieved February 15, 2018. from <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27571> [in Thai]
- Gibbons, M., & Hopkins, D. (1986). How experiential is your experience-based program? In R. Kraft & M. Sakofs (Eds.), *The theory of experiential education* (pp. 135-140). Boulder, CO: Association for Experiential Education.
- Ministry of Education. (2012). *Life skills measurement and assessment tool*. Retrieved December 17, 2014. from <http://www.moe.go.th> [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2011). *Enhancing "life skills" based on the focus on quality development primary – secondary school*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]

- Owens, T. R., & Changhua, W. (1996). *Community-based learning: A foundation for meaningful educational reform*. Portland, OR: Northwest Regional Educational Laboratory.
- Panich, V. (2013). *Place-based learning*. Retrieved February 20, 2015. from <https://www.gotoknow.org/posts/565909> [in Thai]
- School of Logistics and Supply Chain. (2014). *Development of logistics and supply chain curriculum*. Retrieved February 20, 2016. from <http://learning.slsc.nu.ac.th/> [in Thai]
- Sittiwong, T. (2015). *Study on study-boosting environment by students of education communication technology program*. Retrieved February 25, 2016. from <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/566> [in Thai]
- Sittiwong, T., & Wongnam, T. (2016). Studying of 5-STEP learning process (QSCCS) for master's degree students in Educational Technology and Communications Program, Faculty of Education, Naresuan University. *Journal of Education Naresuan University*, 18(4), 86-98. [in Thai]
- World Health Organization (WHO). (1994). *Life skills education for children and adolescences in school*. London: Education Department of Health.